DE AGRO TROIANO IN CARMINIBUS HOMERICIS DESCRIPTIO...

Friedrich August Wilhelm Spohn, Richard Porson

DE

AGRO TROIANO

IN

CARMINIBVS HOMERICIS

DESCRIPTO

COMMENTATIO GEOGRAPHICO - CRITICA

AVCTORE

FRID. AVG. G. SPOHN

PHIL. DOCT. AA. M.

RICARDI PORSONI ADVERSARIORVM COROLLARIVM

LIPSIAE

APVD IOA. AVG. GOTTL. WEIGEL

IN COMMISSIS

CIↃIↃCCCXIV

94

CHRISTIANO AVG. LOBECK

VET. LIT. IN ACAD. REGIOMONT. PROFESSORI

VITEBERGA REGIOMONTVM

ABEVNTI

PROPEMPTICVM

Quod TIBI, quem qui norunt omnes amant, iam mitto munuſculum levidenſe, et iuvenilium, quod optime ſcis, virium tentamen, *propemptici* loco velis accipere ab eo conſcripti, qui e diſcipulorum numero, qui TE quotquot ſunt omnes venerantur, TE maximo amplectatur amore, et ex ea ſcribendi ſolitudine profecti, qua mihi, qui paullo ante ſcholis TVIS adhuc interfueram, ut inſigni et fere amica benevolentia a TE ornarer, contigit.

Memineris, ſuaviſſime *Lobeck,* me, quem iam diu in explicanda prima geographiae graecae aetate, et in colligendis, atque, quoad eius fieri poteſt, ad diſciplinam quandam revocandis geographicis illius aevi fabulis, praecipue vero iis, quae in carminibus Homericis et Heſiodeis reperiantur, operam locaſſe probe tenebas, quondam TIBI interroganti, de agro Troiano quid ſtatuam, haeſitantem et tergiverſantem reſpondiſſe, et habebis, quo me mirans et quaerens, quamnam ob cauſam agrum Troianum elegerim, de quo verba facerem, recte poſſis excuſare. Iam vero me eo, ut

commentariolum, quo prae caeteris eo annisus sum, ut sententiam aliquam *Wolfii* V. S. confirmarem, seiunctum a comitibus ederem, quippe quum tantum absit, ut *Geographiam Graecorum fabulosam*, quam me conscripturum esse TIBI, qui ipse me excitasti, non est, quod repetam, iam in lucem emittere possim, ut eam diu adhuc excolere et elimare debeam, et singularis erga TE amor, et peculiaris rerum nexus, quem non potui non sequi, adegerunt.

Quod reliquum est, leve hoc pietatis monumentum benevolo, uti soles, accipe animo, atque me, ubi tali magistro non plane indignum iudicaveris esse discipulum, amore TVO, mihi exoptatissimo, condecorare perge; sicubi vero erraverim, TV, quod mihi certo sperare licet, iuveni non succensebis, atque e severiorum censorum sententia iudicii mei errorem laus TIBI dati muneris, opinor, compensabit. Vale.

Scribeb. Schmiedebergae Cal. Septembr. cIↃIↃcccxIV.

Fr. Aug. G. Spohn.

DE AGRO TROIANO
IN CARMINIBVS HOMERICIS DESCRIPTO.

Quamquam de agro Troiano noſtris praecipue temporibus, nam antiquiorum ea de re conatus et ſtudia, ne longius regredi debeamus, ſilentio praetermittere liceat, vario modo anquiſitum et diſputatum eſt, neque ſolum multi ad libros de eo conſcribendos commoti, verum etiam ad itinera longa et moleſta eo conſilio, ut celeberrimam illam regionem, eiusque loca ſingula, quibus Graecorum Troianorumque res geſtae claritatem, carmina Homerica immortalitatem nominis atque memoriae conciliarunt, cognoſcerent, ſuscipienda compulſi ſunt [1]): vix tamen ac ne vix quidem pauci, quippe quum fere omnes, utpote quibus iuſto nimis de carminum Homericorum origine genuina et integritate perſuaſum erat, non-

1) Antiquiorum nominibus, quae tam ipſe Le Chevalier, quam recentiores libri ab eo ſcripti editores enumerarunt, haec recentiorum nomina, qui vel peregrinando, vel alio modo hanc rem illuſtrare ſtuduerunt, addas: *Griffith*, *Morrit*, *W. Franklin*, *Vincent*, *Bryant*, *Wakefield*, *Müller*, *Liſton*, *Schwarz*, *Hellwig*, *Åkerblad*, *Sibthorp*, *Hawkins*, *Carlyſle*, *Kauffer*, *de Hammer*, *Gell*, et, quorum opera adhuc exſpectamus, *Walpole* et *Mauduit*.

nisi eo anniterentur atque allaborarent, ut hodiernam huius regionis conditionem cum prisca illa, quae in carminibus Homericis depingitur, conciliarent, atque, ubi id fieri non posse videbant, mutationem statuerent, eiusque causam indagare studerent, pauci, inquam, eo pervenerunt, ut paullo altius recedentes ipsam imaginem, quam carmina Hom. adumbrant, examinandam, et praeter caetera, an ea constet sibi, nec ne, quaerendum esse putarent.

E quorum numero, quum princeps, *Wolfium* dico, observationem [2]), quae huc spectat, eo scripserit tempore, quo *Woodii* studio res magis obscurata esset, quam illustrata, et vix innotuissent, quae *Le Chevalier* sibi reperisse videbatur, post recentiorum vero itinera et tentamina, qui eo maxime consilio, ut doceat, imaginem agri Troiani, qualem in carminibus Hom. reperimus, aut constare sibi neque ullo modo sibimet ipsi adversari, aut singulas quasdam eius partes discrepare, atque alienas esse videri, qui fuse scripserit, neminem compererimus, hoc negotii, molesti quidem et ingrati sine dubio multis, ubi diversam ab ipsorum opinionibus feramus sententiam necesse fuerit, maxime vero necessarii, nobis iam liceat suscipere.

Minime igitur in eo elaboremus, ut hodiernam huius regionis conditionem cum ea, quam in carm. Hom. depictam et adumbratam reperimus, quae quidem quaestio iam dudum novitatis gratiam exuit, comparemus, neque eas recolamus et redintegremus

---

2) Prolegom. p. 134. not. 99. „Aliis vero in locis illos sive incuria, sive prava religio deterruit, quominus omnia eiicerent, quae rerum summam et aequabilem tenorem turbarent. Ut, ne alia nunc congeram, *in ipsa chorographia agri Troiani aliquid relictum est discrepantiae*, nec sublatum ab istis, cuius causa nemini auctor sim, ut denuo longum iter suscipiat.“

quaeſtiones, quibus, an vere fuerit unquam Troia, Graecique illam expeditionem fecerint, nec ne; quî tanta hominum turba ibi, de quo viveret, reperire potuerit; unde hoc tempore Graecis tanta navigiorum copia, et quae ſunt id genus alia, disceptantur, neque *Bryanti* et nonnullorum Anglorum, aliorumque V. D. aut docta molimina, aut vana ſomnia repraeſentemus, neque in *gravioribus* quidem, e quorum numero, quae de caſtris eorumque metatione et loco, de ſpatio, quo urbs ab Helleſponto diſtarit, de Simoente et Scamandro, quorum praecipue ille, quem priori loco nominavimus, in quaeſtione de navium ſtatione crucis inſtar multos torſit atque etiamnum torquet, qui factum ſit, ut *Strabonis* deſcriptio, qui *Demetrium* ſequebatur *Scepſium*, prope Troiam igitur ortam, tantum discrepet a recentiorum adumbratione, eſſe videntur, aliquantum vero a conſilio noſtro alienis haereamus, quippe quae quo lubet alio verſum citius, quam huc queant vocari: ſed nobis hoc unum indagaturis, *an Homerica huius agri deſcriptio*, cuius illuſtrandae cauſa tot tantique labores ſuscepti et exantlati ſunt, *ſibi conſtet*, mentem animumque ab agro et regione, vel qualis hodie eſt, vel qualem eſſe volunt, ſevocantibus in conſideranda ſola illa imagine erit acquieſcendum.

Quod ut facilius perficiamus, praeterea, quum in illis, quas nunc habemus huius regionis, adumbrationibus, praeter reliqua ſpectatum ſit, ut hodierna eius conditio depingatur, et Homericam imaginem ibi quaſi ſecundas agere in promtu ſit, ac minime igitur perfecta omnibusque abſoluta numeris inveniatur eius explicatio, iam ſingulas eius partes collectas recenſere, iisque enumeratis iudicium annectere ſtudeamus.

Τροίη. Ἴλιος. Πέργαμος.

Ad Hellesponti undas panditur *Troia*[3]), regio ampla[4]) et fertilis[5]), olim *Ilio*[6]), urbe regni Tro-

---

3) Τροίη Il. Β. 162, 178, 237. Γ. 74, 257. Δ. 175, Ε. 773. Ζ. 207, 315, 519. Ι. 246, 329. Κ. 28. Λ. 22, 818. Ν. 7, 233, 367, 433, 645. Ξ. 505. Ο. 706. Π. 169, 461, 515. Σ. 67, 330. Τ. 330. Χ. 116. Ψ. 215. Ω. 86, 256, 291, 346, 492, 494, 542, 764, 774. Od. Α. 62, 210, 327, 355. Γ. 257, 268, 276. Δ. 6, 99, 488. Ε. 307. Ι. 38, 259. Κ. 40, 332. Λ. 499. Μ. 189. Ν. 248, 315. Ξ. 229. Ο. 153. Π. 289. Ρ. 314. Σ. 260, 266. Τ. 8, 187. Ω. 37.

4) εὐρείη. Il. Ν. 433. Ω. 256, 494, 774. Od. Α. 62. Δ. 99. Ε. 307. Λ. 499. Μ. 189.

5) ἐριβῶλαξ. Il. Γ. 74, 257. Ζ. 315. Π. 461. Ω. 86. ἐρίβωλος Il. Ι. 329. Σ. 67. Ψ. 215.

6) Ἴλιος (ἡ). Il. Α. 71. Β. 113, 133, 216, 230, 249, 288, 492, 673. Γ. 305, 313. Δ. 33, 46, 164, 416. Ε. 204, 210, 551, 642, 648, 716. Ζ. 60, 74, 96, 113, 277, 386, 403, 448, 461, 478, 493. Η. 20, 31, 82, 345, 413, 429. Θ. 131, 288, 295, 499, 551, 561. Ι. 20, 49, 402, 419, 686. Κ. 12. Λ. 196, 230. Μ. 115. Ν. 175, 349, 380, 657, 717, 724, 773. Ξ. 46, 251. Ο. 66, 169, 215, 237, 550, 558. Π. 92, 576. Ρ. 145, 159, 163, 193, 320, 328, 337, 396. Σ. 58, 140, 174, 270, 327, 439. Τ. 156. Υ. 216. Φ. 81, 104, 128, 156, 295, 433, 442, 515, 561, 588. Χ. 6, 17, 411. Ψ. 1, 64, 156, 297. Ω. 27, 67, 143, 145, 330, 383, 620.

Od. Β. 18, 172. Θ. 495, 578, 581. Ι. 39. Κ. 15. Λ. 86, 169, 372, 510. Ξ. 71, 238. Ρ. 104, 293. Σ. 352. Τ. 182, 193. Ω. 117. Unicus est, qui legitur Il. Ο. 71. locus, quo urbs non (ἡ) Ἴλιος, sed (τὸ) Ἴλιον dicatur; at vero, num ibi Ἴλιον αἰπὺ in Ἰλίου ἄστυ mutandum sit, (quae quidem sententia simili formula, quae Il. Β. 133. Θ. 288. Φ. 433. Ἰλίου πτολίεθρον, Ε. 642. Ἰλίου πόλις, et eadem, quae Il. Φ. 128. et Quint. Smyrn. IX. 327. legitur, habet, quo commendetur) et propter digamma (cf. Hermann ad Orph. 731.) mutari possit, quaerere non est huius loci.

Notandum vero urbem Κακοΐλιον Od. Τ. 260, 597. Ψ. 19. dici, et Τροίην h. ll. Il. Α. 129. Β. 141. Π. 71. Θ. 241. Ι. 28, 46. Π. 100, 698. Ρ. 155. Υ. 316. Φ. 375, 544. Χ.

iani principe, procul ab Hellesponto ſita [7]), condecorata.

Qua quidem urbe, quamquam ipſa in loco ſita erat edito [8]), altior prominuit Pergamus [9]) arx (ἀκρόπολις) [10]) rupibus ſuperſtructa, atque ex aliqua parte inacceſſa et praerupta, propter quam loci naturam Troianorum multi equum illum, perniciosum opus

---

478. Od. *Α*. 2. *) *Δ*. 146. *Ε*. 39. *Λ*. 510. *Ν*. 137, 388. *Ξ*. 469.

7) Il. *Ε*. 791. *Ν*. 107. *Σ*. 256. Od. *Ξ*. 496. coll. 470—475. et not. 119. 120.

8) Quod partim innuit τὸ εἰσαναβαίνειν Il. *Β*. 252. *Ζ*. 74. *Ρ*. 320, 337. *Ω*. 329. **) de introitu in urbem e planitie, et τὸ καταβαίνειν de exitu ex urbe in planitiem adhibitum, Il. *Γ*. 252. *Ω*. 327, 329; partim diſerte loci, ubi αἰπή, Il. *Θ*. 516. *Ν*. 625. Od. *Γ*. 130. *Λ*. 533. *Ν*. 316, et αἰπεινή, Il. *Ι*, 419. 686. *Ν*. 773. *Ο*. 215, 257, 558. *Ρ*. 328, atque ὀφρυόεσσα, Il. *Χ*. 411. dicitur, declarant. Quapropter etiam ventis obnoxia, ἠνεμόεσσα, Il. *Γ*. 305. *Θ*. 499. *Μ*. 115. *Ν*. 714. *Σ*. 174. *Ψ*. 64, 297. vocatur.

9) Πέργαμος Il. *Δ*. 508. *Ε*. 446, 460. *Ζ*. 512. *Η*. 21, 345. *Ω*. 700.

10) Od. *Θ*. 494, 504. πόλις ἄκρη Il. *Ζ*. 88, 257, 297, 317. *Π*. 345. *Χ*. 383. ἀκροτάτη Il. *Υ*. 52. *Χ*. 172.

*) Ubivis enim in carm. Hom. πόλις, πτολίεθρον vel ἄστυ ita cum nominibus iungitur, ut aut *regis* nomen Il. *Α*. 19, 366. *Β*. 12, 332, 803. *Δ*. 18. *Ι*. 188. *Μ*. 11, 15. *Ξ*. 230. *Π*. 448. *Υ*. 296. *Φ*. 309. *Χ*. 165, 230, 251. Od. *Γ*. 130. *Κ*. 81. aut *populi* Il. *Α*. 164. *Δ*. 4. *Ι*. 412. *Ξ*. 251. *Π*. 69, 708. *Υ*. 60. *Ψ*. 88. Od. *Γ*. 85. *Δ*. 9. *Ζ*. 3, 9, 40, 195, 298. *Ι*. 165. *Λ*. 14. *Ο*. 216, 307. *Ω*. 354. aut ipſius *urbis* Il. *Β*. 133. *Λ*. 103, 121. *Ν*. 380. *Φ*. 433. Od. *Γ*. 485. *Ο*. 183. illis vocibus in ſecundo caſu addatur, nusquam vero *terrae* et *regionis*.

Videntur quidem adverſari loci Il. *Ξ*. 281, 432. ſed memineris, nomina eſſe urbium inſulis cognominum, quod Ithacae Od. *Γ*. 87. *Σ*. 2. *Φ*. 252. *Χ*. 223. exemplo apparet. Itaque non „(Troiae) regionis Troianae urbs" ſed „Troia, urbs" intelligitur Od. *Α*. 2.

**) Od. *Α*. 21, 210. *Β*. 172. *Σ*. 252. *Υ*. 125. huc vocari nequeunt, nam de itinere Graecorum Troiam petentium omni omnino valent.

Epei, ad faſtigium usque protractum hinc deiicere voluerunt, eum peſſum daturi [11]). Ibi, in hac arce ſive ſuperiori urbis parte, non ſolum Deorum, Iovis [12]) quidem, Latonae [13]), Apollinis [14]), Dianae [15]), Martis [16]), atque Minervae [17]), delubra et templa, verum etiam Hectoris [18]) Paridisque [19]) palatia atque ipſius Priami [20]) regis, ad cuius fores cives, ſive ut caperent conſilium, ſive ut captum ſecum communicarent, conſueverant convenire [21]), erant aedificata.

Praeterea vero Pergamus ſanctitatis cuiusdam [22]) nomine et honore ornari et condecorari ſolebat, pariter atque omnis urbs [23]), quae, quod ad omnem omnino attinet, magna [24]) fuit et pulchra [25]), neque ſolum bene habitata et ſplendidis bellisque ornata aedificiis [26]), verum etiam viis pulchris et latis, propter quas celebrabatur [27]), diſtincta.

---

11) Od. *Θ.* 504—508.

12) Il. *Z.* 257. *X.* 172.

13) Il. *E.* 447 ſq.

14) Il. *Δ.* 508. *E.* 512. coll. 510, 446, 460. *H.* 21, 83.

15) Il. *E.* 447 ſq.

16) Il. *E.* 454. coll. 446. *Υ.* 52, uti videtur.

17) Il. *Z.* 88, 269, 279, 297.

18) Il. *Z.* 370. coll. 317.

19) Il. *Z.* 512. coll. 317.

20) Il. *H.* 345 ſq. *Z.* 317.

21) Il. *B.* 788. *H.* 345 ſq. Od. *Θ.* 503.

22) ἱερὴ dicitur Il. *E.* 446.

23) Il. *Δ.* 46, 164, 416. *E.* 48. *Z.* 96, 277, 448. *H.* 20, 82, 413, 429. *Θ.* 551. *Λ.* 196. *N.* 657. *O.* 169, 237. *Σ.* 270. *Υ.* 216. *Φ.* 128, 515. *Ω.* 27, 143, 383. Od. *A.* 2. *Λ.* 86. *P.* 293.

24) ἄστυ μέγα Il. *B.* 332, 803. *Z.* 392. *H.* 296. *I.* 236, 278. *Π.* 448. *P.* 160. *Φ.* 309. *X.* 251. Od. *Γ.* 107.

25) ἐρατεινή. Il. *E.* 210.

26) εὔδμητος, εὐναιομένη, εὐκτιμένη Il. *A.* 164. *B.* 133. *Δ.* 33. *E.* 489. *Θ.* 288. *I.* 402. *N.* 380, 815. *Φ.* 433, 516.

27) ἐϋκτιμένας ἀγυιὰς commemorat Il. *Z.* 391. urbs εὐρυά-

Iam vero haud ſolum natura haec urbs munita, et loco ac ſitu ei conſultum erat, verum etiam ars manuumque ſolertium induſtria eius ſaluti proſpexerat. Valida enim moenia et ingentia propugnacula ab Apolline, ut fama ferebat, et Neptuno olim condita [28]), quorum altitudo et latitudo et firmitas [29]), quae turribus interpoſitis [30]) adaugebatur, inclaruit, eam cinxerunt.

E portarum numero, per quas introitus in urbem fiebat, caeterum altas et bene ſtructas [31]), quae ad caſtra Graecorum [32]) naviumque ſtationem et Helleſpontum duxit, Scaeva [33]) dicebatur, atque ex alta turri, qua munita erat, ipſi ſuperſtructa [34]) ab hoſtium aggreſſione potuit defendi.

γυια dicitur Il. *B.* 12, 29. 141, 329. *I.* 28. *Σ.* 88. Od. *Δ.* 246. *X.* 230.

28) Il. *H.* 452. *Θ.* 519.

29) Il. *A.* 129. *B.* 113, 288. *Δ.* 34. *E.* 716. *Z.* 327. *Θ* 241. *I.* 20. *Λ.* 181. *Π.* 397, 702. *Φ.* 277, 447, 516. *X.* 507. Od. *Ξ.* 472.

30) Il. *Γ.* 153. 384. 386. *Z.* 373, 386, 431. *H.* 71, 338. *Θ.* 519. *Π.* 700, 712. *Σ.* 274, 278, 452. *Φ.* 212, 526. *X.* 97, 195. 447, 462. *Ω.* 735.

31) Il. *B.* 809. *E.* 466. *Θ.* 58. *Π.* 698. *Φ.* 544. *X.* 194, 507.

32) Per eam enim, qui campum petunt, abeunt, et inde redeuntes urbem intrant, v. c. Il. *Z.* 393. *Π.* 712. *X.* 3. etc.

33) *Σκαιαὶ πύλαι* Il. *Γ.* 145, 149, 263. *Z.* 237, 307, 393. *I.* 354. *Λ.* 170. *Π.* 712. *Σ.* 253, 453. *Φ.* 212. *X.* 6, 360. Eadem intelligenda eſt *Z.* 80. et *H.* 1.

34) Il. *Γ.* 153 ſq. 384. *Z.* 373, 386. *Φ.* 526. *X.* 447, 462. *Ω.* 735.

Δαρδάνιαι πύλαι, quae Il. *E.* 789. *X.* 194, 413. commemorantur, a Dammio Lex. Hom. p. 3020. perperam verſus orientem collocantur, rectius ſtatuit Heyne ad Lech. p. 177 ſq. not. haud vero reputans, iam inde, quod *Σκαιαὶ* dicantur, praeter has de aliis cogitari debere, non enim puto reperiri poſſe, qui vel Euſtathii ad Hom. Il. Vol. I. p. 394. Ed. Rom. 1550. expli-

Ἴδη. Ἰδαῖα ὄρη.

Haud procul ab urbe ſurrexit *Ida* [35]) mons ſive verius continua montium ſeries [36]) alta [37]) et ſilvoſa [38]), quam aeſculis [39]) et abietibus [40]) atque fruticetis [41]) conſitam, paſcuis virentem [42]), innumeris irrigatam fontibus [43]) et multis ſinuatam convallibus [44]) tanta oberrabat ferarum copia, ut ferax ferarum et parens diceretur [45]). E variis eius cacuminibus [46]) praeter reliqua duo [47]) prominuerunt Gargari [48]) et Lecti [49]) nominibus inſignita, in quorum illius, quod priori poſitum eſt loco, alti imo altiſſimi [50]) faſtigio Iovi

candi rationem primam et tertiam, vel Baldi in Lex. Vitruv. p. 104. Vitruv. I. 5. reſpicientis, praeferat illi, quam Euſtathius ſecundo loco poſuit, qua Siniſtra ſ. Scaeva ob ſitum, quippe quae occidentem verſus exſtructa fuerit, appellata fuiſſe putatur. De qua vero re alibi.

35) *Ἴδη* Il. *Β.* 821. *Γ.* 276, 320. *Δ.* 475. *Η.* 202. *Θ.* 47, 75, 207, 397, 438. *Λ.* 105, 112, 183. *Ν.* 13. *Ξ.* 157, 162, 283, 287, 293, 307, 332. *Ο.* 146, 151, 255. *Ρ.* 594. *Υ.* 59, 91. *Φ.* 449. 559. *Χ.* 171. *Ψ.* 117. *Ω.* 308.

36) *Ἰδαῖα ὄρη.* Il. *Θ.* 170, 410. *Λ.* 196. *Μ.* 19, 253. *Ο.* 79, 169, 237. *Π.* 677. *Υ.* 189.

37) *ὑψηλή.* Il. *Ξ.* 293.

38) *ὕλη* commemoratur Il. *Ξ.* 295. *ὑλήεσσα* vocatur Il. *Φ.* 449.

39) Il. *Ψ.* 118 ſqq.

40) Il. *Ξ.* 287 ſqq.

41) *ῥωπήϊα* Il. *Φ.* 559. (*πυκνά*) *Ψ.* 122. occurrunt.

42) Il. *Β.* 821. *Ε.* 313. *Λ.* 106. *Υ.* 91. *Φ.* 448 ſq.

43) *πολυπίδακα* Il. *Θ.* 47. *Ξ.* 157, 283, 307. *Ο.* 151. *Υ.* 59, 218. *Ψ.* 117. *πιδήεσσαν* Il. *Λ.* 183.

44) *πολύπτυχον* Il. *Φ.* 449. *Χ.* 171.

45) *μήτηρ θηρῶν* Il. *Θ.* 47. *Ξ.* 283. *Ο.* 151. *Ψ.* 117.

46) Il. *Θ.* 51. *Λ.* 153. *Ξ.* 332. *Ο.* 5. *Χ.* 171.

47) Phalarce, quod tertium addiderunt recentioris aevi ſcriptores, in carm. Hom. non commemoratur.

48) *Γάργαρον.* Il. *Θ.* 48. *Ξ.* 292, 352. *Ο.* 152.

49) *Λεκτόν.* Il. *Ξ.* 284.

50) *ἀκροτάτη* enim vocatur *κορυφή*. *Ξ.* 157. coll. 292. et 352.

Idaeo [51]), cui ſingularis erat ſacerdos [52]), lucus et altare erant [53]), ubi ſacra fieri ſolebant [54]). Lectum vero alterum Idae cacumen promontorii inſtar, ita, ut Tenedo inſulae e regione ſitum eſſet, in mare (Aegaeum) excurrit [55]).

Ποταμοί.

Ex Ida ingens fluviorum numerus et permulti torrentes profluxerunt, neque enim Simois [56]) ſolum et Scamander [57]), verum etiam multi alii, Rheſus, Heptaporus, Careſus, Rhodius, Granicus atque Aeſepus [58]) ex ea orti delabebantur. Quorum qui tam flumine erant maximi, quam fama nominisque memoria, alter Simois prolabebatur in planitiem inter Ilium et Hellespontum expanſam, qua irrigata et diſſecta influxit in Hellespontum [59]); alter vero Scamander, etiam Xanthi [60]) nomine clarus, prope urbem [61]) e duobus, altero quidem ita calidae, ut fumus de eo ſurgeret, veluti de igne, altero verum adeo frigidae, ut inter aeſtatis calores proflueret haud ca-

---

51) Il. *Π*. 604 ſq. *Ω*. 290 ſq.

52 Il. *Π*. 604.

53) *τέμενος βωμός τε θυήεις* Il. *Θ*. 48.

54 l. l. et *X*. 170 ſq.

55) Il. *Ξ*. 281 ſqq.

Caeterum Il. *Β*. 821. *Λ*. 105. *Φ*. 449. 559. *Ψ*. 117. *κνημοί*, et *Ξ*. 307. *πρυμνώρεια* Idae occurrunt.

56) *Σιμόεις* Il. *Δ*. 476. *Ε*. 774. 777. *Ζ*. 4. *Μ*. 22. *Υ*. 53. *Φ*. 307.

57) *Σκάμανδρος* Il. *Ε*. 36, 774. *Η*. 329. *Λ*. 499. *Μ*. 21. *Υ*. 74. *Φ*. 124, 223, 305, 603. *X*. 148.

58) *Ῥῆσος. Ἑπτάπορος. Κάρησος. Ῥοδίος. Γρήνικος. Αἴσηπος. Μ*. 19 ſqq.

59) cf. not. 67. 68.

60) *Ξάνθος* Il. *Ζ*. 4. *Θ*. 560. *Ξ*. 434. *Υ*. 74. *Φ*. 2, 16, 146, 332, 337, 383. *Ω*. 693.

61) Il. *X*. 144 ſqq.

lidior quam nix, grando et glacies, fontibus ſcaturiebat [62]). Huc ante bellum exitioſum Troades ire ſolebant lotum [63]), ideoque ad hos fontes pelves e ſaxis lapidibusque, celebratae amplitudinis et pulchritudinis, erant exſtructae [64]). Hinc igitur ortus Scamander a ſiniſtro latere [65]) pariter atque Simois ille a dextro campum ſecans, haud ita multo interiecto a mari ſpatio [66]), cum Simoente commiſcere coepit undas [67]) et communi provolvens alveo in Hellespontum demiſit [68]). Flumen [69]) eius magnum [70]) quidem et pulchrum [71]), profundum [72]) vero et altis periculoſum vorticibus [73]) atque interdum turgeſcens [74]) inter ripas altas [75]) et amoenas [76]), floribus herbis-

---

62) ib. 146—152.

63) ib. 154—156.

64) ib. 152—154.

Caeterum de Hectoris et Achillis curſu fuſe exponere non eſt huius loci.

65) Il. *Λ*. 498 ſq. *Z*. 4.

66) cfr. not. 123.

67) Il. *E*. 774. *Φ*. 308 ſqq.

68) Il. *Φ*. 125, 219.

69) Piſces Il. *Φ*. 203, 353.

70) *μέγας* enim *ποταμὸς* vocatur Il. *Υ*. 73. *Φ*. 192, 282, 329. et *δεινὸς* *Φ*. 25. *εὐρυρέων* *Φ*. 304.

71) Sc. enim *ἐϋῤῥεῖος ποταμοῖο* nomine celebratur Il. *Ξ*. 433. *Φ*. 1. *Ω*. 692. *ἐΰῤῥοος* dicitur *H*. 329. *Φ*. 130, et *ἀγλαὸν* ei tribuitur *ὕδωρ* *Φ*. 345.

72) *βαθύῤῥοος* Il. *Φ*. 8. audit idem et

73) *δινήεις* Il. *Θ*. 490. *Ξ*. 434. *Φ*. 2, 125, 206, 332. *X*. 148. *Ω*. 693. *βαθυδίνης* *Υ*. 73. *Φ*. 212, 228, 329. *βαθυδινήεις* *Φ*. 15, 603. *ἀργυροδίνης* *Φ*. 8, 130. Praeterea *δίνας* in eo fuiſſe probant Il. *Φ*. 11, 246. et *τὸ*, *βαθέης δ' ἐκ φθέγξατο δίνης* *Φ*. 213. uti *τὸ*, *κρύπτων ἐν δίνῃσι βαθείῃσιν μεγάλῃσιν* *Φ*. 239.

74) Il. *Φ*. 234 ſqq.

75) *ἠϊόεις* Il. *E*. 36. dicitur; tribuuntur ei *αἰπὰ ῥέεθρα* *Φ*. 9, 26, et

76) *ἐρατεινά*. *Φ*. 218. *καλά*. *Φ*. 244, 352, 354, 361, 382.

que [77]) et propinquo campo triticum ferente [78]), ornatas, fruticibus virentes [79]), et arboribus feptas [80]), delabebatur, atque ab accolis Xanthus ita auguftus habebatur, ut Dei nomine exiftimarent dignum, et divino eum profequerentur cultu atque honore [81]).

Πεδίον [82]).

Quam inde ab urbe usque ad Hellespontum porrectam planitiem hi duo fluvii diffecabant et irrigabant, ea campus Troicus [83]) five Troum [84]) vocabatur; caeterum herbis virens floribusque [85]), et tamaricibus aliisque fruticibus confperfa [86]), nonnusquam vero etiam arenofa [87]) et paluftris [88]) fuiffe videtur.

---

77) *Φ*. 351. praeterea *B*. 467. campus ad eius ripam expanfus *ἀνθεμόεις* vocatur.

78) *Φ*. 602.

79) *Φ*. 18, 350.

80) *Φ*. 242, 338.

81) *Διϊπετής* quidem huc vocari nequit *Φ*. 326. at vero prodit ex aliis rebus, quae de eo praedicantur. *Φ*. 2. a Iove genitus appellatur, *Υ*. 40. et 74. in Deorum concione verfatur, *Φ*. 131. facra ei facta effe leguntur, et *E*. 177 fq. eius facerdos commemoratur; *Φ*. 380. increpat Iuno Vulcanum, qui eum, *ἀθάνατον θεόν*, hominum ergo urgebat.

82) Saepiffime legitur Il. *B*. 473. 785. 801. 812. *Γ*. 133, 252, 263. *Z*. 2, 38. 71. *H*. 66, 167. *Λ*. 152, 172, 496. 836. *N*. 820. *Ξ*. 145. (*εὐρύ*,. *O*. 9, 739. *Π*. 79, 96, 749. *P*. 621. *Σ*. 263. *Υ*. 156, 217. *Φ*. 217, 343. 345. 348, 404. 541. 602. *X*. 26, 198, 456. *Ω*. 329, 332, 401. Od. *Γ*. 260. *Λ*. 513.

83) *Τρωϊκὸν π*. Il. *K*. 21. *Ψ*. 464.

84) *Τρώων π*. Il. *Λ*. 836. *O*. 739. Od. *Λ*. 513.

85) Il. *B*. 776. et not. 77.

86) cfr. l. l. not. 79. 80. et Il. *Z*. 39. *K*. 466 fq. *Φ*. 18. Od. *Ξ*. 473.

87) Il. (*E*. 587.) *Φ*. 202. *Ψ*. 15, 853.

88) Il. *K*. 467. *Ω*. 451. Od. *Ξ*. 474.

Haud procul a moenibus Iliacus campus [89]) [90]); regio ultra Scamandrum prope Hellespontum campus Scamandrius vocabatur [91]).

Φηγός.

In hac planitie urbi proxima ante portam Scaevam [92]) fagus [93]) viruit, Iovi ſacra [94]), alta [95]), atque pulchra [96]).

Ἐρινεός.

Prope abfuit caprificus [97]) vento obnoxia [98]), unde in urbis moenia incurſandi in reliqua munimen-

---

89) *πεδίον Ἰλήϊον* (cfr. Schol. Crates *Ἰδήϊον* emendare voluit. Inepte!) Il. *Φ*. 558.

90 Niſi omnis omnino planities alibi *Τρωϊκὸν π.* dicta (vide not. 83.) h. v. intelligenda eſt, *πόλιος πεδίονδε* enim *Φ*. 563, verſus Hellespontum ſitum, *κατ' ἐξοχὴν* ſic dictum, abire debuit huc tendens.

91) *Λειμὼν Σκαμάνδριος* Il. *B*. 467. *πεδίον Σκαμάνδριον* ib. 465.

Praeterea haec campi pars intelligenda eſt, quamquam ſimplici voce *πεδίον* indicata, in his locis, Il. *Π*. 337, 436. *K*. 160, 344. *Λ*. 56. *Ξ*. 147. *O*. 9. *Σ*. 7, 256. *Φ*. 247, 300. *Ψ*. 359, 372, 449, 461, 475.

De alga in hac regione creſcente cfr. Il. *K*. 467. et *Ω*. 451. Caeterum vide, quae infra de hac campi regione dicuntur.

92) Coniungitur enim cum hac porta Il. *Z*. 237. *I*. 354. *Λ*. 170.

93) ſive aeſculus, *φηγός*. Il. *E*. 693. *Z*. 237. *H*. 22, 60. *I*. 354. *Λ*. 170. *Φ*. 549.

94) *Διὸς φηγός*. Il. *E*. 693. *H*. 60.

95) *ὑψηλή*. Il. *H*. 60.

96) *περικαλλής*. Il. *E*. 693.

97) *ἐρινεός*. Il. *Z*. 433. *Λ*. 167. *X*. 145. *)

98) *ἠνεμόεις*. Il. *X*. 145.

*) Heyne Comment. Soc. Reg. Gotting. Vol. VI. p. 149. Lechevalier ed. Lenz. p. 59. et Lenz ad Choiſ. p. 222. Heyne ad Lech. p. 261. et ſaepius de ſingula arbore cogitant; Strabo XIII. p. 598. C. vero et Choiſ. p. 32. et Voſſ. (I. H.) collem

torum firmitate, atque ea oppugnandi difficultate optima loci erat opportunitas Graecis, qui, antequam Patroclus incurſare conaretur, ter quidem, fruſtra tamen huc aggreſſi fuiſſe leguntur [99]).

Σκοπιή. Πριάμου ἀλωή.

Haud procul inde ſpecula [100]) fuit, et propter urbem Priami hortus [101]).

Β α τ ί ε ι α.

Hinc dextrorſum aliquanto remotior ab urbe collis quidam Batiea dictus ſive tumulus Myrinae [102]) paullum e planitie editus et undequaque viam admittens fuit exaggeratus [103]).

Ἴ λ ο υ σ ῆ μ α.

Quo quidem praetervecto alius collis, Ili tumulus [104]), ex urbe Helleſpontum petenti prope viam [105]) ſitus, haud procul a Scamandro [106]) excitatus, impoſito conſpicuus cippo [107]), prominuit.

---

99) Il. *Z.* 433 ſqq.
100) Il. *X.* 145. *παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ἠνεμόεντα.*
101) *Πριάμοιο — ἀλωή.* Il. *Φ.* 36. coll. 34.
102) Il. *B.* 813. *Βατίεια.* ib. 814. *σῆμα — Μυρίνης.*
103) l. l. v. 811—814.
104) *σῆμα Ἴλου* Il. *K.* 415. *Λ.* 166. *Ω.* 349. *τύμβος Λ.* 371.
105) Il. *Λ.* 166. *Ω.* 349.
106) Il. *K.* 415. *Ω.* 349 ſqq.
107) *στήλη* Il. *Λ.* 371.

intelligunt caprificis obſitum. In Hom. autem carminibus Il. *Φ.* 37. Od. *M.* 103. 432. h. v. arborem caprificum indicat, quapropter, quanquam *ἠνεμόεις* nusquam de arbore, ſi recte memini, ſed ubique de loco edito adhibetur, ſive de clivo, ſive de urbe in clivo condita, cfr. Od. *Γ.* 172. *I.* 400. *Π.* 365. atque, ne locos de Ilio repetam, Il. *B.* 606. et (*πτύχες*) Od. *T.* 432; tamen locum *X.* 145. inconcinnum iudicare, quam tantum ab uſu, niſi fallor, non ſolum Homerico, ſed omni recedere, ut collem ſumam, malo.

Τύμβος Αἰσυήταο [108]).

In regione vicina Aeſyetae tumulus, unde conſpici potuerunt Graecorum caſtra, quapropter etiam ſpeculae loco Troianis erat huc mittentibus, qui de coeptis illorum adferrent nuntium, fuit ſuggeſtus [109]).

Θρωσμὸς πεδίοιο [110]).

Remotior ab urbe, quam Ili tumulus [111]), et Helleſponto propinquior [112]), atque Ilio huc euntibus ſive contra illuc reducibus praetereundus clivus ultra Scamandrum aſſurrexit.

Τεῖχος Ἡρακλῆος [113]).

Hinc ſiniſtrorſum ſpectanti [114]) alta Herculis moenia, quae Minerva olim et Troes fecerant, ut Herculem, ipſos a monſtro quodam marino, quod Neptunus immiſit, liberaturum, ab huius impetu ſervarent, conſpiciebantur [115]).

Καλλικολώνη [116]).

E regione, ad Simoentem, clivus fuit ab amoenitate nomen adeptus, cui contigua fuit

---

108) Il. *Β.* 793. 109) ibid. 792—795. 110) Il. *Κ.* 160.

111) Il *Λ.* 90. coll. 56. hinc cedunt Troiani 159. *φεύγοντες* urbemque petentes 168. praetereunt Ili tumulum.

112) Il. *Κ.* 160. pervigilant ibi Troiani ita, ut *ὀλίγος* tantum *χῶρος* 161. a navibus eos ſeiungat, *ἄγχι νεῶν* ſive *Ι.* 76. *ἐγγύθι νεῶν* ſ. *ἐγγύς* ib. 232. et *Κ.* 221. poſtquam ad naves progreſſi erant *Θ.* 179. coll. 336. Verſantur Troes ibidem *Υ.* 5. et deinde ab Achille fugati recedunt atque urbem verſus fugientes ad Scamandrum perveniunt *Φ.* 1. Inde patet, opinor, nonnullos recentiorum eum male collocaſſe.

113 Il. *Υ.* 145.

114) E regione enim ſita fuit *τῇ Καλλικολώνῃ* ad Simocentem ſurgenti. vid. ſeq.

115) Il. *Υ.* 146 — 148.

116) ibid. 53. 151. coll. anteced. et ſqq.

Θύμβρη [117]),

vallis, e qua versus Hellespontum pergentibus proxime ad mare porrigebatur promontorium [118]) alterum eorum, intra quae quicquid erat campi naves et tentoria Graecorum cohibuit [119]). Ibi Aiacis Telamonii naves pariter atque in altero promontorio [120]) Achillis cum Myrmidonum navibus [121]) fuisse dicuntur [122]).

Ad ostia enim Scamandri et Simoentis, communi, ut vidimus, in mare exeuntium alveo, castra metati erant Graeci, ita quidem, ut Scamander, per transversum delabens, vado aliquo pervius [123]) haud ita procul ante castra flueret, et naves, ex mari in terram subductas, propter angustum litoris spatium in planitiem protraxerint [124]) atque inter eas ad mare [125]) dispositas tentoria exstruxerint [126]).

---

117) Il. *K*. 430. Situs huius vallis colligi potest e *K*. 428. coll. 430. *versus* mare Cares — *versus* Thymbram Lycii.

118) *ἄκρη* Il. *Ξ*. 36.

119) Il. *Ξ*. 35 sq.

120) Il. *Ξ*. 36. *ἄκρη*. Od. *Ω*. 82. *ἀκτῇ ἔπι προὐχούσῃ*.

121) v. c. Il. *Λ*. 327. *I*. 182. *Σ*. 697. *T*. 40. *Ψ*. 159. *Ω*. 12, 449 etc.

122) Il. (*Θ*. 224.) *Λ*. 7.

123) *πόρος* enim commemoratur Il. *Ξ*. 433. *Φ*. 1. *Ω*. 692. (*Ω*. 349. subintelligendus est.)

124) Il. *Ξ*. 30—36. cfr. *A*. 141, 485 sq. *Δ*. 247. *Ω*. 443.

125 Il. *Λ*. 666. *Σ*. 68 sq. 294.

126) Il. *Λ*. 803. *N*. 143 sq. etc. *)

Qui castra Graecorum accuratius cognoscere cupit, adeat praeter Bryanti et Heynii commentationes, quae disseruerunt Müller p. 132 sqq. et Lenz p. 183—211. ad edit. Chois., et librum „*Militärische Monatsschrift*" inscriptum, 86. V.

*) ad not. 121. 124. 125. 126.

Caeterum ingens est numerus locorum, quos, nisi hoc negotii alienum putarim ab hoc loco, quatuor hisce adnotationibus adiicere potuissem, bic vero eos recensere mora est.

Munita erant haec caſtra contra aggreſſiones Troianorum muro [127]) ad tumulum Graecorum occiſorum communem [128]) (πολυάνδριον) exſtructo, ante quem foſſa fuit ampla atque profunda [129]), cippis vallisque ſepta [130]), per quam aggeres, ſed unius tantum currus capaces [131]), ad portas duxerunt, per quas caſtra e campo petentes debuerunt intrare [132]).

Ibi Aiax [133]) et Antilochus [134]) in ſepulchris conditi ſunt, atque ad litus Helleſponti [135]) Achillis et Patrocli oſſa, tumulo a Graecis ſuperſtitibus exaggerato, teguntur.

Haec fere ſunt, quae de agro Troiano in carminibus Homericis reperiantur, quae quidem nos maiori nonnunquam cura, quam ab aliis factum eſſe animadvertimus, uti nobis certe videtur, collecta, et ad imaginis continuaeve adumbrationis formam revocantes, quum mollioribus numeris explere ſententias, et ornatius uberiusque dicere de hac re noluerimus, ne, aut aliena admiſcuiſſe, aut dicta ad noſtram mentem detorſiſſe videremur, verentes, ſummatim breviterque, Homerica verba preſſe ſequentes

---

127) Il. *I.* 356. *M.* 12, 36, 137, 223, 257, 388, 440. *Ξ.* 32, 55, 66. *Π.* 397. *Ω.* 443, 681 etc. vide, quae ad not. 121, 124, et ſq. monuimus.

128) Il. *H.* 336, 445. τυτθὸν ἀπόπρο νεῶν ib. 334.

129) Il. *H.* 435. *Θ.* 343. *I.* 67, 168, 215, 350. *K.* 191, 464. *Λ.* 48, 52. *M.* 48, 58 ſq. 72, 455. *Ξ.* 66. *P.* 760. adde *M.* 53, 440. *Σ.* 228.

130) Il. *Θ.* 343, *I.* 67. *M.* 55, 63, 441.

131) Il. *K.* 564. *M.* 41.

132) Il. *I.* 80, 85. *M.* 127, 223, 386, 453. *Ω.* 446, 681.

133) Od. *Γ.* 109.

134) Od. ibid. 111 ſq.

135) Il. *Ψ.* 125. ἐπ' ἀκτῆς. Od. *Ω.* 82. ἀκτῇ ἔπι προὐχούσῃ.

dicere, atque idcirco angusta et concisa, interdum quoque horridula oratione uti, quam propter delectationis aucupium et quadrandae orationis industriam in illam criminationem incurrere, satius duximus.

Cognitis vero et recensitis, quae ad imaginem agri illius Homericam repraesentandam facere possunt, iam aggrediamur quaestionem, qua, an constet sibi, neque lateat in ea, quod aliis locis adversetur, indagemus.

Iam quidem postquam a *Wolfio* V. S. in Prolegomenis notatus erat locus Iliadis *N.* 658, pugnans cum Il. *E.* 576—579. coll. *B.* 821. et *N.* 643—661, quippe quum idem Pylaemenes bis cadat, in Iliade, (nam de Odyssea alia est quaestio, de qua et *Koësii* commentatio nota est, et nosmet ipsi alibi, si veniam impetrarimus, nonnulla proferemus,) reperiri posse, quae secum pugnent, apparuit [136]).

Quibus quidem quamvis omnes accensere dubitem locos, ubi cognomines eiusdem gentis viri occiduntur, uti *Θόων* Il. *E.* 152. occisus *Λ.* 422. quum, qui *M.* 140. *N.* 545. commemoratur, alius esse possit, quippe de quo, quo parente genitus fuerit, non indicetur; et *Χρομίος* *E.* 677, quum qui *P.* 218. cadit, dux dicatur, ille non; et *Ἔχεκλος* *Π.* 694. *Y.* 474, quum posterior Agenoris filius dicatur, de illo genus reticeatur; et *Ἐρύμας* *Π.* 345—350. coll. *Π.* 415; et *Μελάνιππος* *Θ.* 276. *Π.* 695. coll. *O.* 546—591, neque adeo, ne plures huius generis congeram locos, in eo morosus haerere velim, quod *Ἔννομος* Il. *B.* 858. laudatus, qui in Scamandro ab Achille interfectus esse dicitur, nisi egregie

136) De veterum *ἀπορίαις* vix est, quod moneamus, omnes fere alius esse generis, atque, ut corruptas eo consilio voces taceam, leviusculi plerumque esse momenti.

fallor, in Il. *Φ.* non reperitur: illos tamen locos, ubi, fit autem faepenumero, alii commemorantur duces, quam qui in Catalogo enumerantur [137]), et prae reliquis de Schedio et Megete qui agunt, adnumerandos effe, eosque haud effe nullius ponderis, opinor.

In recenfione enim copiarum *Phocenfium Schedius*, Iphiti filius, atque Epiftrophus frater foli duces enumerantur, quorum ille *P.* 307. cadit, nihilo vero fecius *Schedius* quidam, quamquam Perimedis filius, dux Phocenfium occiditur *O.* 515. At vero, quum argutandi hic relicta fit occafio (cfr. Schol. Vill. p. 75.), ftatim alium eumque graviorem annectamus. Commemoratur enim *Meges* quidam *O.* 302, *Phylei* filius, *E.* 72. *K.* 175. *Π.* 313. *T.* 239, quem ex *B.* 627. *Dulichiorum* copias duxiffe comperimus, idem vero *Meges, Phylei filius, N.* 692. et *O.* 519 fq. 528. *Epeorum dux* nominatur.

Quod profecto eft e *προβλημάτων* difficillimorum numero, neque facili, opinor, negotio *λύσιν* vel argutando poteris expifcari.

Et quoniam coepi cumulatius hunc recenfum augere, quam propofitum erat, ne nunc quidem in iis acquiefcam, fed etiam nonnullos locos info per addam.

De pulchritudine filiarum Priami qui loci videntur effe controverfi *Γ.* 144. *N.* 365, ii iam veterum *λυτικῶν* ftudio, quantum fieri poteft, exemti funt *ἀπορημάτων* numero. Secus ftatuendum eft de loco Od. *Ω.* 17 fq. Ibi Aiax Telamonius pulcherrimus omnium Graecorum Ilium oppugnantium prae-

137) Quamquam non interfectis prioribus, uti Iafus *N.* 337. Athenienfium dux, quamquam *B.* 552. folus Meneftheus nominatur, et Phidas, Bias, atque Stichius, qui *N.* 691, hic etiam *O.* 329 fqq. adiiciuntur; deinde Euphemus *B.* 846. Ciconum dux, *P.* 73. vero Mentes; porro Dracius et Amphion, Epeorum duces, nonnifi *N.* 692. nominantur.

ter Achillem fuiſſe dicitur, quamquam Nireus Il. *B.* 673 ſq. eodem nomine et eadem cauſa celebratur. At vero, quum non ſolum haec Aiacis inſignis ob egregiam corporis formam laudatio et concelebratio Od. *Λ.* 469 ſq. repetatur, unde vero non eſt, quod petere poſſis huic loco praeſidium, quoniam ipſe aliquo tutore indiget, verum etiam, quod gravius eſt, illum locum, qui hisce adverſatur (Il. *B.* 673 ſq. dico), (*ἠθέτηκε Ζηνόδοτος*, cfr. Schol. Ven. ad h. l.) ſpurium eſſe iudicaverit Zenodotus, nolo in eo commorari.

Idem valet de omnibus Iliadis locis, qui cum alio quodam Odyſſeae pugnant, quos, quum vel in *Geographia Graecorum fabuloſa*, ſi quando, diu adhuc premendam, in lucem emittere licuerit, vel *alibi* eorum reperiamus recenſendorum occaſionem, displicet hic longa ſerie enumerare. Miſſis igitur hisce, et eodem modo iis locis, ubi aut rediiſſe in Olympum aut inde adveniſſe dicuntur Dii, licet illic non de exitu, hic non de reditu ſermo fuerit, v. c. Il. *E.* 418. coll. 35 ſq., *Θ.* 30 ſqq. *Λ.* 75, coll. *K.* 507. et 515. de Apolline idem valet, nonniſi tres proferamus cauſas, quae, quicquid obloquantur *λυτικοί*, multum discrepantiae continent, in quibus etiam, quantumvis illi impendant operae, haud minimum difficultatis remanere videtur.

In promtu eſt, Aiacem (Il. *B.* 768.) praeter Achillem fortiſſimum fuiſſe omnium Graecorum (*μέγ' ἄριστον*), nihilo minus vero Agamemno *Λ.* 288. *ἄριστος ἀνὴρ* dicitur, quod quidem eo, quod ib. 91—266. tanta virtute excellit, ut ad urbem usque fugiant Troiani, atque ipſe cedere debeat Hector, (ſero enim ob Iovis voluntatem Agamemnonis impetum veretur 186—210. coll. 284 ſqq.) atque vulnerato Agamemnone fugantur a Troianis Graeci, licet praeſentibus Diomede, Aiace aliisque, qui paullulum modo, et

fero demum, aciem Graecorum inclinatam restituere possunt, profecto habet, quibus confirmetur. Contra Diomedes non solum *E.* 104. *Θ.* 194. *K.* 539. *ἄριστος* appellatur Graecorum, verum etiam ita praestat, ut ne immortales quidem vereatur, et Venerem vulneret, Apollinem adoriatur, ipsum adeo Martem, annuente Minerva, perfodiat *E.* 144—159. atque omnino Troianos adeo urgeat, ut tum omnia in eius virtute (uti in Nestoris prudentia) posita esse censeat Hector *Θ.* 194, tum vota contra eius fortitudinem facienda esse existiment Troianorum principes *Z.* 75 102. cfr. 237—311.

Quae quidem eo acrius sunt notanda, quo arctius cum *ἀριστείαις*, de quibus egregia est *Wolfii* V. S. observatio Proleg. p. 127., cohaerent [138]).

Deinde Diomedes thorace ornatus esse dicitur, quem ipse confecerit Vulcanus, Il. *Θ.* 194 sqq.; idem vero arma omnia cum Glauci, Lycii, armis *Z.* 230, 235 sq. *vilia* quidem cum caris et splendidis commutaverat.

Quum indicari soleat, quando quis aliena arma induit, v. c. *K.* 15. 219. *Ξ.* 10, neque Glauci arma a Vulcano confecta fuisse usquam proditum sit, neque Diomedes alio die aliis se ornasse dicatur armis, haec *λύειν* plane nequeo. Denique Diomedes vulneratur Il. *Ξ.* 28 sq. coll. *Λ.* 366. a Paride ita, ut sagitta, pede persosso, in terram defigatur. Saucius hortatur Graecos *Ξ.* 129 sqq., *claudicans* concioni adest *T.* 47, secundo vero abhinc die in ludis funebribus bis certat, nec infelici successu, *Ψ.* 290, 357, 499, 812.

---

138) Finita enim *ἀριστείᾳ* noli negligere quantum distet eiusdem virtus a priori; quantum v. c. distat hic Diomedes *Il.* 92—182. ab illo!

Idem quodammodo valet de Ulyſſe atque Agamemnone.

Iam vero, ne nimium exſpatiemur, his enumeratis, facilius, quam antea fieri potuit, reperiri poſſe opinor, qui in aliis quoque rebus latere concedant, quae ſibi adverſentur. Ex quibus quum *agrum Troianum* conſiderandum nobis ſumſerimus, age iam videamus, ecquid in illius adumbratione eum, qui ſedulo ac diligenter perluſtret, offendere poſſit.

Ac primum quidem, quum, quamquam alio reſpectu non eſt praetermittendum, tum Scamandrum nonniſi inde a rhapſ. Σ quaſi augeri atque amplificari, quum hinc demum incipiat magnus praedicari et ingens, cfr. not. 70., tum σκοπιὴν (quam quo loco collocemus, quidve ſit, neſcimus,) nonniſi Il. X. 145. commemorari, et alia nonnulla urgere nolimus, de loco ſituque urbis in quae incidimus proferamus.

Quod igitur *Ilii locum ſitumque* attinet, ſupra vidimus (not. 8.), in clivo hanc urbem fuiſſe exſtructam, nihilo vero minus locus Il. Y. 216. (ἐν πεδίῳ) in planitie eam conditam fuiſſe prodit.

Heyne quidem ad Lechev. p. 260. not. z. hanc urbem ibi Dardaniae, in loco altiori ſitae, opponi et hoc reſpectu locum ipſi in planitie aſſignari potuiſſe monuit; idem vero non reputavit, adverſari locum *M.* 21, ubi Scamander, qui ſecundum l. X. 144 ſq. prope urbem oritur, ex Ida delabi dicitur, quod nos eo adigit, ut, aut Scamandrum in planitie oriri, aut urbem Idae radicibus impoſitam fuiſſe putare debeamus. Ex his, quum alterutrum eligendum ſit, hoc praeferimus, urbem in radicibus Idae, ſive in colle cum hisce cohaerente conditam fuiſſe, quod locis not. 8. laud. confirmatur; hoc autem modo locus Il. Y. ſaltem inconcinnus eſſe videtur.

Sequitur alius locus Il. Ω. 700.

Priamum et praeconem Hectoris exanimatum cor-

pus, ab Achille redemtum, adducentes nemo prior conspexit Cassandra, notissima illa Priami filia, quae eo consilio mane ascenderat Pergamum, superiorem urbis partem (Πέργαμον εἰσαναβᾶσα).

At vero, si quaesiveris, ubinam habitarit, et undenam Pergamum ascenderit, Cassandram eandem, Priami filiam, patris palatium habitasse Z. 243—250, hoc vero prope Hectoris Paridisque, filiorum, aedes, in ipsa altissima illa Ilii regione, Pergamum dico, (cfr. not. 18. 19. 20. 21.) exstructum fuisse videbis [139]), quae quidem, nisi alterutrum locum spuriae originis suspicione notare volueris, non poteris explanare.

Iam vero, postquam locos de situ urbis controversos enumeravimus, si venia datur, magnitudinem et amplitudinem urbis, sive ambitum Ilii accuratius considerare lubet, quem, quod iam supra docuimus (cfr. not. 24.), magnum fuisse constat, atque tum ex omni omnino urbis amplitudine colligi potest, tum e loco Il. Z. 390—393. (ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς — διερχόμενος μέγα ἄστυ) apparet, Pergamum, ubi Deorum templa, et, quod modo ostendimus, Priami Paridisque et Hectoris palatia erant, a porta Scaeva procul abfuisse. Quae quum ita sint, vehementer miramur, Andromachen, Hectoris uxorem, in palatio mariti texentem (X. 437—446.) Hecubae ex turri Scaevae portae imposita eiulantis vocem percepisse, (nolumus id urgere, si ita argutari licet, tumultum clamoremque militum per portas (Φ extr. X init.) in urbem irruentium atque se recipientium in moenia eam non

139) Adversari quidem videntur huic sententiae Il. Z. 296. et 297. et idem, quod Il. Ω. 700. declaraverat, confirmare; ibi vero non de ascensu in arcem, sed de introitu templi in arce, in eadem igitur regione siti, paullulum vero distantis ab aedibus Priami, sermo est.

audiisse, unius vero matronae eiulatum,) cuius quidem loci auctoris animo plane alia obversaretur necesse est, quam illa, quam intuens in eaque defixus illorum locorum auctor ea quae commemoravimus cecinit, urbis imago.

Relicta urbe, oculos in se convertit *fagus*, quae quidem quamvis raro occurrat, tamen diversis locis collocatur, aut certe collocari videtur.

Agenor enim, cui Apollo adstat, (*πὰρ δέ οἱ αὐτὸς ἔστη*, Φ. 547 sq.) *φηγῷ κεκλιμένος* (Φ. 549.) Achillem, quem ante urbem exspectare voluit (ib. 567.) conspiciens (ib. 580.), fugere atque alio tendere cupiens, incertus perpendit animo, utrum fugiat inde (a fago) eo, quo alios se recipere videt, (554.) ibi vero, ne ab Achille interficiatur, timet, (553—556.) an alio a moenibus versus planitiem fugiat, ne in immanes Achillis manus incurrat (556—563. [140])).

Utroque modo apparet, fagum, alibi cum ipsa porta iunctam, (not. 92.) hic tantum ab ea removeri, ut inter utramque omnis exercitus Troianorum, quem fugans Achilles sequitur, urbem versus fugiens interponatur, qui nonnisi eo, quod, dum sectabatur Achilles Apollinem, Agenoris formam mentitum, urbem attingere atque eo se recipere potuit, servatur.

Simili ratione ad *ἐρινεόν*, variis, ubi in carminibus Homericis commemoratur, locis comparatis, reperimus, quod nos moretur, atque denuo nos cogat *ἐνστατικοῦ* agere partes. Primus enim, quo fit eius mentio, locus Z. 433. caprificum ad moenia urbis collocat, nec nisi ad summum paullo remotius ponit X. 145, quum ibi Hector prope portam Scaevam Achillem exspectans turri acclinet clypeum, appropinquantem vero conspiciens hinc cedat X. 136, por-

---

140) τὸ ἀπὸ τείχεος Φ. 557. latius accipiendum esse X. 16. docet, ne alios congeram locos.

tasque linquens 137. ſpeculam et caprificum praetercurrens fontes Scamandri petat.

Contra plane alius et diverſus locus ei aſſignatur, ubi Troiani ab Agamemnone fugati, poſtquam ab Ili tumulo iam receſſerant Il. *Λ.* 166, per medium campum ruentes caprificum praetereunt ib. 167, urbem petentes ib. 168, neque prius ſe colligunt, quam ubi Scaevam portam et fagum attigerant.

Longe igitur abeſſe dicitur ab urbe hoc loco caprificus, quippe quum non ſolum cum medio campo iungatur, verum etiam Troiani redeuntes, ubi iam dudum *ἐρινεὸν* praeterierant, multo poſt demum ad fagum et Scaevam portam dicantur perveniſſe.

Tu vide, qui poſſis *λύσιν* reperire: equidem, praeſertim quum *ἐνστατικοῦ* munere fungar, non dubito fateri, me non videre, quonam modo haec poſſint conciliari [141]).

Itaque ad *Ili tumulum* pergamus, qui quidem loco Il. *Ω.* 349. et 351. ad Scamandrum poni videtur, in rh. *Λ.* 371. vero, quum Paris, ex acie Troiana, ſagitta inde coniecta vulneret Diomedem, tantum a Scamandro removetur, ut inter eum et fluvium illum pars pugnae, omnis ſaltem acies Graecorum, collocetur.

Deinde vero alio reſpectu habet, quod animadvertendum cenſeamus. Poſtquam enim Troiani *ultra*

---

141) Quae Schol. Vill. ad *Λ.* 166. afferunt, huc nihil lucis affundunt, ſunt autem haec: *Οὕτως λυθήσεται τὸ ἐν τῷ τόπῳ ἄπορον· καὶ Ἴλου σῆμα καὶ μέσον πεδίον, καὶ ἐρινεὸς καὶ πόλις ἐν ταὐτῷ·* (ita enim diſtinguendum eſt.) *παρέρχονται μὲν γὰρ τὸ μέσον πεδίον, ἐν ᾧ τὸ Ἴλου σῆμα· σεύονται δὲ πρὸς τὸν ἐρινεὸν* (?), *ἵενται δὲ τῆς πόλεως· ὡσεὶ οὕτως ἔλεγεν* [ὁ *ποιητής*]· *οἱ δὲ διὰ μέσου πεδίου παρὰ τὸ Ἴλου μνημεῖον ἔφυγον πρὸς τὸν ἐρινεόν, σπεύδοντες τὴν πόλιν.*

Hoc eſt hallucinari, atque optare, non docere.

Scamandrum prope Graecorum caſtra conſederant, *ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο*, Hector *receſſerat* paullulum ab exercitu atque *ad Scamandri litus* Troianorum ſeniores in concilium vocatos congregaverat. *Θ.* 490 ſq. *νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἔπι δινήεντι Ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος.*

Alio vero loco *K.* 415. ad *Ili tumulum* haec concio eſſe dicitur, ita, ut, niſi artificium redolere velis explicationem, Ili tumulum h. l. *ultra* Scamandrum poni fateri debeamus.

Haec autem ſufficiant de hac campi regione; reſtat, ut de campo ultra Scamandrum, Helleſponti undis propinquo, nonnulla notemus.

Siquidem mirum videri debet, planitiem illam, quae ab urbe usque ad Scamandrum panditur, et arenoſam, et paluſtrem, et tritici feracem, ſcilicet belli tempore, et fruticibus conſperſam dici, quanto maiori iure miraberis, in hac campi parte, quam nunc intramus, atque eius quaſi angulo, et frutices, et algam, et arenam reperiri, eandem autem floridam vocari! Haud ſolum enim ibi naves in arena ſtabant Il. *A.* 486, verum etiam ante naves arena erat (*Φ.* 202. *Ψ.* 15. 853.), ante quas alibi alga (cfr. not. 91.), et frutices (*K.* 466. *Φ.* 18.) germinaſſe dicuntur, ibidem igitur, ubi eſt, quod eam quaſi obductam floribus fuiſſe putes Il. *B.* 467.

At vero miranti tibi aliud quoddam gravioris ponderis ſuperveniet, locum, quo et funus amico fecerit, et in defuncti honorem certamina inſtituerit Achilles, conſideranti.

Primum enim quaerentes, num *extra* Graecorum caſtra, ultra moenia et foſſam in campo fuerit ille locus, partim eo offendimur et reiicimur, quod ne verbulum quidem nos monet, Achillem et Graecos exiiſſe per portas et ultra foſſam conſediſſe, quod, quum Achillis quoque naves moenibus illis, ſupra

obiter descriptis, a campo Troiano seiunctas atque iis munitas et inclusas fuisse [142]), tum ex Il. Σ. 188, 215—217, 228, tum ex Ω. 443—446, 681. appareat, commemorare debuisset poeta; partim, quod *prope tentorium Achillis* ad litus maris (Il. Ψ. 125. Od. Ω. 82.) et Myrmidones deflevisse Patroclum, atque circum eius funus decurrisse (Il. Ψ. 12—34.) (cfr. praeterea Ω. 14—17.) et combussisse eius corpus tumuloque condidisse (Ψ. 128 sqq.), et certamina instituisse Achillem (ib. 258 sqq. 564.) haud obscure indicatur.

Quid igitur est, quaeris, quod dubii haereamus? *Intra* moenia fuit! Audio. Verum enimvero hoc alterum, quod cogitari potest, *intra* castra Graecorum ad ipsas naves atque inter tentoria fuisse locum certaminum institutorum, investigantes, in nonnulla incidimus, quibus hinc etiam pellamur, argumenta.

Inter naves enim atque tentoria hunc locum collocare non poteris, tum, quod angustius ibi erat, quam quod ad tantam hominum turbam recipiendam et ad certamina instituenda requirebatur, spatium [143]), tum quod Ψ. 365. manifeste vetat.

Porro, ne inter naves et moenia collocemus, prohibent loci *H.* 334 sq. 433 sq., qui τυτθὸν ἀπόπρο νεῶν, et *M.* 403. *Ξ.* 32, qui νηυσὶν ἔπι πρύμνῃσι, proxime ad puppes navium, moenia exstructa fuisse, neque igitur illius modi locum ibi cogitari posse produnt [144]).

---

142) Heyne fallitur ad Lechev. p. 272.

143) Il. *Λ.* 806 sq. non infringit hanc sententiam, sed potius corroborat.

144) Quae quidem pugna ad naves pugnata non refutat, quamquam enim nolo urgere, Il. *N.* scatere locis, qui cum aliis carm. Homer. pugnent, tamen monere liceat, aliud esse ad naves et inter naves (cfr. *N.* 739. *O.* 426.) pugnare Graecos, eosque ibi infestari a spissa acie Troianorum, aliud ibi certamina instituere, quae quidem fusius explicarem, nisi, quae sequuntur, infringerent hoc argumentum.

Accedit, quod anguſtiae viarum *Φ*. 416, 419, 427. et colliculus prope *ἀγῶνα* ſurgens *Φ*. 451, nos quovis alio citius, quam huc vocant. Denique vero *Ψ*. 365, 449, 461. prae caeteris autem 464. et 359. (*τηλόθεν ἐν λείῳ πεδίῳ*) hunc locum intra moenia et inter naves atque tentoria non fuiſſe diſertis verbis declarant. Iam vero nunc, quamquam iam de utroque modo, quo explicari poſſit, deſperatum eſſe iudicare debes, inſuper addo locos *Ψ*. 365. atque 374, quos perpendere poſſis atque examinare. Illic quidem, qui equis certaſſe referuntur, *νόσφι νεῶν* [145]) *ταχέως* vecti eſſe dicuntur, hic iidem reverſi *ἂψ ἐφ᾽ ἁλὸς πολιῆς*.

Quod quidem corollarium, quum vel ſolum atque ſeorſim ſpectatum habeat, quod a ratione loci diſcrepet et ſuſpicionem movere poſſit, tergiverſantem et dubitantem adhuc eo adigere debet, ut fateatur nullam reperiri poſſe eorum, quae in hac re pugnantia ſint et diverſa, reconciliandorum opportunitatem.

Cave vero putes, nihil praeterea eſſe, quod in caſtrorum metatione et ſtatione Graecarum navium inconcinnum et controverſum cenſeri queat: ſunt enim in promtu loci de Aiacis navium ſtatione, quos mirum quantum diſcrepare fatearis neceſſe eſt.

Iam ſupra quidem obſervavimus, Aiacis naves alterum cornu obtinuiſſe et extremas ſtetiſſe in ſiniſtra parte *K*. 113. (*Θ*. 224.) *Λ*. 7, contra vero ad ſuas naves verſans Aiax, easque contra Hectorem defendens *N*. 679—687, *ἐν μέσσῃσι νηυσὶν*, (ib. 312.) (quod Heyne male interpretatur ad Lech. p. 275. not. t. ubi enim contuleris locum 308 ſq. videbis,

145) uti *Θ*. 490. non procul a navibus, ſed inde a navibus ulterius. Longe ampliorem et omnino aliam hanc campi partem finxiſſe, neque certe de moenibus cogitaſſe videtur huius rhapſodiae auctor; ſecus, quam qui rh. *Ω*. compoſuit.

mediam muri partem, ſive eam, quae inter dextrum et ſiniſtrum cornu intereſſet, intelligendam eſſe,) atque ulterius in *ſiniſtro cornu caſtrorum* (*M.* 118. *N.* 326, 675.) (uti recte vidit Heyne l. l. p. 276. not. x.) Idomeneus (*N.* 326.) pugnat, ibique etiam ſunt naves, (333.) ita, ut inde pateat, quod iam quodammodo Heyne ſenſit, hoc loco alibi collocari Aiacis naves, quam locis ſupra laudatis, et aliis navibus aſſignari locum extremum in ſiniſtro caſtrorum cornu, quam quas et *Θ.* 224, quamquam ſuſpectus locus, et *Λ.* 7. ibi poſitas eſſe declarant.

Reſtat, ut de duobus, altero Iliadis, altero Odyſſeae, locis, qui de tumulo Patrocli et Achillis reliquiis impoſito agunt, nonnulla breviter moneamus. Loco enim Il. *Ψ.* 69—92. Patrocli umbra Achilli noctu obverſans, hunc, ut cremati corporis oſſa in urnam legat, quam olim Thetis mater dediſſet, rogat, atque ei morem geſſiſſe legitur Achilles, qui haec amici oſſa e cineribus lecta in una illa condenda et praeterea tumulum ſubitarium modo atque humilem excitandum curaſſe dicitur (*Ψ.* 226—256.) eo conſilio, ut, ubi forent Patrocli oſſibus ſua, ſi quid adverſi ipſi accidiſſet, conſociata, maiorem exaggerent ſuperſtites Graeci.

At vero alio loco Od. *Ω.* 73—78, quo exequiae Achillis large deſcribuntur et fuſe enarrantur, licet amici oſſibus eius oſſa mixta eſſe perhibeantur, tumuli illius, neque ita, ut eum perfodiſſe Graeci ad depromendam inde urnam illam, neque ita, ut mixtis amicorum reliquiis adauxiſſe eum et amplificaſſe, quod iuſſerat Achilles, dicantur, aliqua fiat mentio, et Thetis tunc demum, quum Achillis oſſa condere volunt Graeci, urnam *aliquam*, neſcio quam, a Baccho olim acceptam, attuliſſe, atque ut in ea mixtim iunctimque cubent amicorum oſſa, praebuiſſe dicitur, ita, ut, niſi certe ſumere velis, oſſa Patrocli in ten-

torio Achillis sepolita remansisse et κενοτάφιον [146]) fuisse tumulum illum, — est vero ἄτοπον —, licet

146) Lecheval. pag. 221. ed. Heyn. non solum usque ad mortem Achillis, verum etiam postea κενοτάφιον fuisse Patrocli tumulum opinatur, quippe quum duos eosque diversos tumulos, alterum Patrocli, alterum Achillis, fuisse statuat, hunc autem amicorum ossa, additis Antilochi, Nestoris filii, reliquiis, continuisse sumat. Vide praeterea tabulam, in qua agrum Troianum descripsit. Contra quam opinionem haec addere liceat. Achilles, ut perficiat, quae amici manes exoptaverant, optarant vero, ut iunctim Il. Ψ. 84. et una eademque urna inclusa (ib. 92. 293. Od. Ω. 74.) neque semota (Il. Ψ. 83.) ossa cubarent, sibi et Patroclo sepulchrum paraturus (ib. 126.) humilem modo iubet excitari tumulum (ib. Ψ. 245.) post ipsius mortem altius exaggerandum et tollendum (ib. 246.); et post obitum Achillis eius ossa mixta (Od. Ω. 77.) cum Patrocli ossibus urnae mandata et magno tumulo cooperta (Ω. 80.) esse dicuntur. Quam ob rem de duobus tumulis, altero Patrocli, κενοταφίῳ, altero Achillis, amicorum reliquias tegente, licet, ut supra vidimus, insit aliquid, ubi utramque narrationem comparaveris, quod offendat, non est, quod cum illo viro cogites.

Pari modo eius causa cadit de Antilochi ossibus, quae in agro Troiano sepulta (Od. Γ. 111 sq.), seorsim posita (Od. Ω. 78.) esse dicuntur, nam quo minus χωρὶς (cum viro illo) eo artificio usus explices, ut dicas, eodem quidem ea tegi tumulo, in angulo vero urnae illius seorsim posita, et seiuncta a mixtis amicorum reliquiis cubare, prohibent duo potissimum argumenta, primum *), quod Antilochum **) tali, tam eximia et

*) Nolo enim, quae Pausan. VI. 31, ne fidem iis habere videar, afferre, quum Od. Γ. 111 sq. Δ. 187, 188. et 199 — 202. contrarium doceant.

**) Quamvis enim Il. P. 652, ubi Aiax eum quaerit oculis, ut Achilli obitum Patrocli nuntiet, et Il. Ψ. 556, ubi φίλος Achillis ἑταῖρος dicitur, praecipue vero Od. Ω. 78 sq., ubi Agamemno eum ab Achille, occiso Patroclo, maxime dilectum praedicat, (τὸν ἔξοχα τῖες ἁπάντων,
τῶν ἄλλων ἑτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα,)
magni ab Achille factus fuisse videatur; tamen, quoniam tum pari modo Automedon φίλος Achillis ἑταῖρος nuncupatur, tum, quod loco illi Od. Ω. 70 sq. plane ac manifeste quidem adversatur, *Automedon* et *Alcimus* ab Achille post Patrocli amicissimi mortem maxime dilectos fuisse alio loco (Il. Ω. 574 sq.

nihilominus offenderet, quod Agamemno non uti de nota illa urna, ſed de nova quadam loquitur, vix ſit modus, quo poſſis hos locos ad aliquam revocare concinnitatem.

Iam vero eſt, quo ſiſtamus pedem, contenti, ſi iuvenili huic tentamini non plures ſive numero ſive auctoritate paraverimus, qui reprobent, quam qui comprobent, neque nihil, aut ad hanc rem illuſtrandam, aut certe ad convertendos huc eruditorum animos effecerimus, et, quod maxime optavimus, ſi nobis contigerit, ut *Wolſii*, quem maximi facimus, ſententiam hac de re latam opella noſtra corroboraſſe et confirmaſſe videamur.

Quod reliquum eſt, ingenue fatemur, nos minime putare, omnes notatu dignos in hac re locos a nobis ſedulo eſſe notatos, plures vero ſollicitare, v. c. Il. *E.* 791, ubi ad naves pugnare dicuntur Troiani, quamquam in medio pugnant campo (cfr. init. rh. Z.), non putabam eſſe eius, qui, ne nauſeam paret, metueret, et doctorum vereretur reprehenſionem.

---

egregia ab Achille ornatum fuiſſe amicitia, ut eius oſſa, cum illius oſſibus in uno eodemque tumulo condenda eſſe cenſere debuerint ſuperſtites Graeci, haud ſcio an nequeat doceri; deinde, quod Neſtor, qui, quae eſt eius loquacitas et garrulitas ſenilis, certo certius gloriabundus de hoc egregio filii honore, cum non praetermiſiſſet ſilentio, ſi vere contigerit Antilocho, ut eo ornaretur, ne verbulum quidem commemorat*).

ἥρως Αὐτομέδων ἠδ' Ἄλκιμος, οὕς ῥα μάλιστα
τῖ' Ἀχιλεὺς ἑτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα,)
affirmatur, ſane eſt quod tergiverſemur.

*) Od. *Λ.* 468. *Ω.* 16. nihil probant, alioquin enim de Aiace idem valeret.